

VRSTE POEZIJE - L I R I K A

Prema načinu književno-pjesničkog stvaranja umjetnička književnost se dijeli na tri roda: liriku, epiku i dramu.

Obuhvata kraća književna djela u stihovima u kojima njihovi autori — pjesnici, iznose /opisuju, izražavaju/ svoja osjećanja, vidjenja i shvatanja života i svijeta. Svoja osjećanja, misli i razmišljanja lirski pjesnici iskazuju neposredno. Lirika se dijeli na sljedeće lirske vrste pjesama:

ELEGIJA

Stare su koliko je stara i poezija. Još je starorimski pjesnik Ovidije /živio u prvom vijeku naše ere/ napisao čuvenu zbirku elegija EX PONTO — Sa Crnog mora /. Životna prolaznost, gubitak dragih bića, žal za mladošću, neostvarene ljubavi — su vežite teme i nepresušna vrela elegija.

Elegije su pisali mnogi pjesnici: Branko Radičević /Kad mladijah umrijeti/, Jovan Jovanović Zmaj / Đulići uveoci/, Vladislav Petković Dis /Možda spava/ i mnogi drugi.

OPISNE PESME

Opisna ili deskriptivna pjesma je vrsta lirske pjesme u kojoj pjesnik slika prirodu u njene pojave. Subjektivnost pri opisu — slikanju prirode proističe iz pjesnikovog odnosa prema njoj. Skoro da nema pjesnika koji nije pisao ovu vrstu poezije: Branko Radičević /Putnik na uranku/, Jovan Jovanović Zmaj /Ala je lijep ovaj svijet/, Vojislav Ilić /U poznu jesen/, Desanka Maksimović / Prolječna pesma/, Stevan Raičević /Kamena uspavanka/ i mnogi, mnogi drugi.

LJUBAVNE PESME

O ljubavi su pjevali svi pjesnici svih vremena, jer je to najljepše i najplemenitije osjećanje koje živo biće prožima. O sreći i patnji, o ljepoti i mladosti, o nadi i beznadju ispjevano je bezbroj stihova. U starom Rimu o ljubavi su pjevali veliki pjesnici: Ktul, Propercije i Tibul, u srednjem vijeku Petrarka i despot Stefan Lazarević, a od tada pa do danas napisane su mnoge prelijepje pjesme o ljubavi: Desanka Maksimović /Strepnja/, Jovan Jovanović Zmaj /Kaži mi kaži/, Branko Radičević /Pjevam danju, pjevam noću/, Aleksa Šantić /Emina/, Jovan Dučić /Ženi/ i svi naši i svjetski savremeni pjesnici.

SOCIJALNE PESME

U ovim pjesmama opjevani su brojni socijalni momenti: težak život ljudi, bijeda i neimaština i brojne druge socijalne nepravde. Pisali su ih Aleksa Šantić /O klasje moje/, Dobrica Cesarić / Balada iz predgradja/, Vojislav Ilić, Veljko Petrović i mnogi drugi.

RODOLJUBIVE PESME

Ljubav prema otadžbini i narodu trajna je inspiracija za svakog pravog pjesnika. Raznovrsni motivi tog nepresušnog vrela obradjeni su u bezbroj pjesama kako prethodnih generacija pjesnika naše i svjetske poezije, tako i naših savremenika. Djura Jakšić je ispjevao /Otadžibnu/, Dušan Vasiljev / Domovinu/, Desanka Maksimović /Srbija se budi/, Miloš Crnjanski /Stražilovo/, Dobrica Erić /Plači voljena zemljo/...

MISAONE /REFLEKSNE/ PESME

U misaone ili refleksivne pjesme spadaju one lirske pjesme u kojima su životne istine opjevane sa mnogo emotivnosti i poleta. Ove pjesme, svojom sadržinom i pjesničkim porukama, veoma snažno utiču na čitaoce, te zbog toga dosežu visok domet najuvjerljivijeg poetsko-pjesničkog sadržaja. Ovu vrstu poezije pisali su mnogi pjesnici i naše svjetske poezije: Milan Rakić /Dolap/, Vasko Popa /alenić/, Miodrag Pavlović /Kavge/...

SATIRIČNE PESME

Pjesme u kojima pjesnici kritikuju, ismijavaju i izvrgavaju ruglu slabosti pojedinaca i društva u cjelini /glupost, samoživost, kukavičluk, izdaju, zatucanost, isključivost, apsolutizam i neslobode/ nazivaju se satirične pjesme. Od starog Rima do danas ispjevano je mnogo satiričnih pjesama: Jovan Jovanović Zmaj /Jututanska narodna himna/, Djura Jakšić /Otac i sin/, Branislav Nušić /Dva raba/, Vojislav Ilić /Maskembal na Rudniku/...

HUMORISTIČKE PESME

Za razliku od satiričnih, ove pjesme za cilj da nasmiju i razvesele, ali i da pouče. Naši poznati pjesnici humora i šala Branko Ćopić, Vlada Bulatović, Mile Stanković, Duško Radović i drugi, napisali su mnogo stihova posvećenih veseloj i šaljivoj strani našeg života.